

Leder

En kirke i forandring

Den norske kirke anno 2011 er en kirke i endring. Nye gudstjenesteliturgi, ny salmebok, ny bibeloversettelse, ny kirkeordning – det er ikke måte på forandringer, og på ulike måter angår og utfordrer de oss alle. Dette nummer av vårt tidsskrift gjenspeiler og reflekterer over flere viktige sider av disse endringsprosessene. Det går an å gruppere bidragene omkring to temakretser: *gudstjenestefellesskap* og *diakoni*.

Arne Berge drøfter utfordringer knyttet til utviklingen av nye former for gudstjenestefellesskap. Det empiriske utgangspunktet i artikkelen er vesentlig hentet fra kirkeliv på Sør-Vestlandet, mens hovedperspektivet i drøftingen forankres i en misjonale ekklesiologi knyttet til DnK som "misjonerende folkekirke". Sentralt står følgende spørsmål: Bør nye gudstjenestefellesskap forstås som (kimer til) egne menigheter eller snarere som utvikling av nye og mer spesialiserte tilbud innenfor eksisterende menigheter? Det er ikke lang vei fra denne tematikken til det anliggende som formuleres i *Hallvard O. Mosdøls* bidrag. Her står utfordringer knyttet til arbeidet med den nye gudstjenestereformen sentralt. Mosdøl spør hvordan vi på best mulig måte kan gå inn i det omfattende arbeidet som her må gjøres. I sine refleksjoner aktiverer han i hovedsak stoff fra to ulike kilder: Egne erfaringer som prest i Sjømannskirken og innsikter fra den svenske teologen Martin Modeus' ekklesiologi og gudstjenesteforståelse. Gudstjenestereformen innebærer ikke bare innføring av ny liturgi; den legger også opp til nye arbeidsmåter i forberedelse og utforming av menighetens gudstjenester. Dette siste er ikke minst viktig, og Mosdøl peker på den avgjørende betydning som utvikling av gode nok relasjoner og sam-

handlingsmønster har i denne sammenhengen. Her kan både sjømannsprestens erfaringer og Modeus' relasjonsorienterte ekklesiologi gi viktige innsikter. Det er vanskelig å komme bort fra at presten har vært og fortsatt vil være en helt sentral aktør i denne sammenhengen. Derfor er det også av interesse å undersøke egenarten i den læring som teologistudiet legger opp til. Hvilket syn på kunnskap og læring ligger til grunn for utdanningen av prester? Forberedes de på en relevant måte til den praksisvirkelighet som venter når studiene er endt? Denne tematikken undersøkes i *Ingrid Christine Reites* artikkel. Reites arbeid er en del av et omfattende forskningsprosjekt som går under navnet LETRA-prosjektet, og som gis en kort presentasjon av *Geir Afdal*. Reite har analysert nåværende læreplaner i profesjonsstudiet i teologi ved MF og TF. Det avdekkes en rekke felles trekk i måten studiet er lagt opp på, samtidig som det drøftes hvorvidt de forståelser av læring som kommer til uttrykk er saksvarende med tanke på realiseringen av studiets overordnede mål.

DnK har i lang tid slitt med å avklare både diakon-tjenestens teologiske egenart og begrunnelse og den praktiske profilering av diakonen tjeneste. *Marianne Rodriguez Nygaard* tar opp sentrale elementer i denne tematikk i sin artikkel. Diakonens profesjonsvilkår i DnK settes under lupen. Det utvikles teoretiske perspektiver for kritisk analyse av den virkelighet som møter diakoner, og det drøftes hvordan diakoner formidler sin kunnskap og agerer i praktisk samhandling med sine omgivelser. Drøftingen løfter fram flere nye perspektiver som kan bidra til videreutvikling av diakoni som profesjon i DnK. Med bakgrunn i dette framstår *Olav Helge*

Angells artikkel som et interessant møte med et stykke empirisk diakonivirkelighet i norske menigheter. Han presenterer resultatene av en undersøkelse som ønsket å belyse sammenhenger mellom diakonens faktiske tilstedeværelse i en menighet og den praktiske utformingen og profileringen av menighetens diakonale arbeid. Resultatene av undersøkelsen tegner et nyansert bilde av 'forholdene på bakken'. Det har åpenbart betydning for det diakonale arbeidet å ha en ansatt diakon i menigheten, men en rekke andre typer faktorer spiller også med. Det viser seg også at prestens rolle er betydelig når det gjelder tenkning om og profilering av diakonale tiltak. Et konkret eksempel på presters utvikling av diakonale til-

tak presenteres i *Leif Gunnar Engedals* artikkel om innsatte i norske fengsler som går pilegrimsvandring til Nidaros. Fengselsprestene har her, i nært samarbeid med andre personer og yrkesgrupper innenfor og utenfor fengslet, utviklet en diakonal praksis med en særegen profil for en gruppe mennesker med livserfaringer et godt stykke unna de mest vanlige i menighetskjernen. Intervjuene og analysene av de innsattes erfaringer gir et interessant innblikk i hva det å praktisere som pilegrim innebærer, og hva møtet med 'det hellige rommet' kan skape av potensielt transformerende opplevelser.

LEIF GUNNAR ENGEDAL

Takk til Harald Hegstad

Fra og med høstsemesteret 2011 har Leif Gunnar Engedal overtatt som ansvarlig redaktør for vårt tidsskrift. Det har bl.a. sammenheng med at avtroppende redaktør Harald Hegstad har gått over i ny stilling ved MF som professor i systematisk teologi/dogmatikk. Redaksjonen vil uttrykke stor takk til Hegstad for stor og pålitelig innsats gjennom mange år.

*For redaksjonen
Leif Gunnar Engedal
ans. redaktør*